

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/47
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1113
Başvuran : M. T.Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Karadere Mah. Osman Kıran Mevki Küme Evleri 3/7
Espiye/Giresun

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu Kurumda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

- a. Bulunduğu Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda birtakım hak ihlallerine maruz kaldığını;
- b. Kuruma girişte onur kırıcı, koşullarda ise uzun süren aramaların yapıldığını,
- c. Sağlık hizmetlerine erişimlerinin kısıtlandığını ve bu nedenle mahpus M. C.'nin vefat ettiğini,
- ç. Tahliye edilmesi gereken mahpusların tahliye edilmediklerini,
- d. Birtakım kişisel eşyalarına el konulduğunu ve teslim edilmediğini, dışarıdan gönderilen nevresim, battaniye gibi eşyaların ise kendilerine ulaştırılmadığını,

e. Bazı yayın organlarına erişimlerinin engellendiğini,

f. Sosyal ve spor faaliyetlere müdahale edildiğini, kurs-atölye taleplerinin karşılanmadığını,

g. Dilekçelerine zamanında cevap verilmediğini,

ğ. 5/1/2023 tarihinde açlık grevine başladığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Kuruma girişte onur kırıcı arama ile koşullarda uzun süren aramaların yapıldığı ile ilgili olarak gerek koşullarda gerekse Kuruma girişte yapılan detaylı aramanın mevzuat hükümleri doğrultusunda yapıldığı, detaylı arama sırasında mahpusun utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli personel dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirildiği, arama sırasında mahpuslara tek kullanımlık giyim önlüğü verildiği,

b. Sağlık hizmetlerine erişimlerinin kısıtlandığı ve bu nedenle mahpus M. C.'nin vefat ettiği ile ilgili olarak mahpuslara haftanın beş tam günü aile ve dış hekimi ile sağlık memurları tarafından sağlık hizmetlerinin verildiği, mesai saatleri dışında 112 Acil Sağlık Hizmetlerinin Kuruma gelerek hasta mahpusların tedavi edildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

tedavinin mümkün olmaması halinde hastaneye sevk edildikleri, Kurum tarafından tedavi, muayene, kontrol işlemlerinin eksiksiz olarak gerçekleştirildiği, mahpusların sağlık sorunlarının yakinen takip edildiği, zaman zaman aile hekimi tarafından mahpusların talebi olmaksızın sağlık taramalarının yapıldığı, 18/2/2020 tarihinde nakil gelen başvuranın ilk muayenesinin yapılarak kronik bir hastalığının bulunmadığının tespit edildiği ve muayene taleplerine istinaden Kurum aile ve dış hekimi tarafından muayene işlemlerinin gerçekleştirildiği; vefat eden mahpus M. C.'nin 4/4/2022 tarihinde Gümüşhane E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan kapasite aşımı nedeniyle nakil geldiği, 4/4/2022 tarihinde yapılan ilk muayenesinde; herhangi bir kronik ve bulaşıcı hastalığının tespit edilmediği, 8/8/2022 tarihinde göğüs ağrısı şikayeti üzerine revire getirildiği ve Elektrokardiyografi (EKG) çekildiği, kalp krizi şüphesiyle 112 Acil Servisin çağrılarak saat 10.39'da Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk işlemlerinin sağlandığı ve aynı gün ileri tetkik ve tedavi amacıyla Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, kardioloji uzmanı tarafından yatış ve anjiyo işlemlerinin gerçekleştirildiği, yoğun bakımda bir gün takip işlemlerinin yapıldığı, 9/8/2022 tarihinde servise alındığı, 12/8/2022 tarihinde doktor notuyla taburcu edildiği, 12/8/2022 tarihinde Koroner Arter Hastalığı (KAH), Hiperlipidemi, Anjio, Hipertansiyon, Gastroözofageal Reflü Hastalığı (GÖRH) rahatsızlıklarına istinaden Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından reçete edilen ilacın kendisine teslim edildiği, 14/8/2022 tarihinde rahatsızlanmasına istinaden saat 10.30'da 112 Acil Servisin çağrılarak Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, stant içi tromboz şüphesiyle aynı gün Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek yatış işlemlerinin gerçekleştirildiği, 15/8/2022 tarihinde Hastanede vefat ettiği bilgisine ulaşıldığı, M. C.'nin tedavisine yönelik işlemlerin Kurum tarafından titizlikle takip edildiği,

c. Tahliye edilmesi gereken mahpusların tahliye edilmedikleri ile ilgili olarak iyi hâl için alt eşik puanın karşılanmış olmasının tek başına yeterli olmadığı, buna göre; İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılan iyi hâlin belirlenmesine dair değerlendirmelerin; gözlem değerlendirme veya gelişim değerlendirme raporlarının, salıverilme öncesi risk durumunun, infaz dosyası ile hükümlü seyir defteri başta olmak üzere gözlem ve değerlendirme dosyasındaki tüm bilgi ve belgelerin, ayrıca mahpusun talebi üzerine veya resen yapılan mülakatın sonucunda elde edilen verilerin incelenerek yapıldığı, Kurumda alınan tüm kararların 15 gün içerisinde İnfaz Hakimliğine, İnfaz Hakimliğinin kararlarına ise yedi gün içerisinde Ağır Ceza Mahkemesine itirazı kabul olmak üzere yargı denetimine tabi olduğu, Kurumda tutuklu bulunan başvuranın denetim serbestliğe ayrılma ve koşullu salıverme hakkının bulunmadığı,

ç. Birtakım kişisel eşyalarına el konulduğu ve teslim edilmediğini, dışarıdan gönderilen nevresim battaniye gibi eşyaların ise kendilerine ulaştırılmadığı ile ilgili olarak Kurumda terör veya çıkar amaçlı suç örgütü mensubu ile diğer bazı mahpuslara şifreli haberleşme yöntemi kullanılarak örgütsel talimat verme veya haberleşme sağlama, örgütsel moral/motivasyon oluşturma, hasımlarına yönelik tehdit içerikli mesaj iletme ve Kurum dışında örgütsel nitelikli ticari ilişkileri hakkında bilgi alma amacıyla yasa dışı ve izinsiz radyo yayınlarını engellemek üzere FM bandı radyolar dışındaki radyolara izin verilmediği, başvuranın AM bandı radyoları talep ettiği, semaver hususu ile ilgili olarak Kurumda tüm koşullara bir adet su ısıtıcısı verildiği, komodin verilip verilmemesi hususunda mevzuat hükmü bulunmadığı, İşyurdu Yönetim Kurulu tarafından kantinde satışına karar verilen, Yönetmelik'te sayılmayan ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koşullarda bulundurulmasına izin verilebildiği, bu sebeple Kurumda bulunan mahpuslara komodin gözü büyüklüğünde plastik saklama kaplarının verildiği, mahpusların emanet eşya deposunda bulunan eşyalarının mevsimlere uygun olarak mahpuslara verildiği, ayrıca kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin mevzuat hükümleri doğrultusunda kabul edildiği,

d. Bazı yayın organlarına erişimlerinin engellendiği ile ilgili olarak mahpusların mahkemeler tarafından yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek ya da hediye kapsamında

yararlanma imkanına sahip oldukları, Kuruma kabulünde herhangi bir sakınca bulunmayan yayınların Kuruma kabul edildiği, Eğitim Kurulu tarafından; kitap döngüsünün sağlanabilmesi ve mahpusların kitaplara daha hızlı ulaşabilmesi için, koğuştaki mahpus mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak, kütüphane kitaplık hizmetlerini aksatmayacak ve koğu düzenini bozmayacak şekilde, eğitim ve öğretimine devam eden mahpusların ders kitapları haricinde, her bir mahpus için ayrı ayrı; Kurum Kütüphanesinden üç, Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol kapsamında İlçe Halk Kütüphanesinden üç, kargo/posta yoluyla gelen ve ziyaretçileri tarafından hediye kapsamında getirilen kitaplar ile ücretlerini kendileri karşılayarak aldığı kitaplardan iki adet verilmek üzere toplam sekiz adet kitap verilebileceğine dair karar alındığı,

e. Sosyal ve spor faaliyetlerine müdahale edildiği ve kurs-atölye taleplerinin karşılanmadığını ile ilgili olarak Kurumda bir adet çok amaçlı kapalı ve iki adet açık spor alanı bulunduğu, Kurum İç Yönetmelik'i doğrultusunda mahpusların kapalı ve açık spor alanından açık görüş haftası hariç haftada bir saat düzenli olarak faydalandığı ve koğuşlarında gündüz saatleri boyunca açık havadan yararlanarak bu süre içerisinde bireysel spor faaliyetlerinde de bulunabildiği, mahpusların koğuşlara top verilmesine ilişkin taleplerinin Kurum güvenliği ve disiplini yönünden risk oluşturduğu ve kamu zararına sebebiyet verdiği,

f. Dilekçelerine zamanında cevap verilmediği ile ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 74'üncü maddesinde düzenlenen dilekçe hakkının Anayasa ile teminat altına alınan haklardan olduğu, mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin işleme alınarak en kısa zamanda cevap verildiği,

g. Açlık grevi ile ilgili olarak başvuranın 5/1/2023 tarihinde 10 günlük açlık grevine başlaması nedeniyle tekli koğuşa yerleştirildiği ancak hazırlanan Vukuat Raporuna göre sağlık durumunun iyi olduğu ifade edilmiştir.

4. Başvuran Kurumumuza yasal süresi içerisinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." (...) (8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (...)"

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir. "

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir. "

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “İnfazda temel amaç” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.”

13. Detaylı arama ve koşullarda uzun süren aramaların yapıldığı iddiasıyla ilgili olarak 5275 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi ile 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazate'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesinde; Kurumlarda, mahpusların üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Dünya Tabipler Birliği tarafından mahpuslarda beden aramalarıyla ilgili yapılan açıklamada; arama işlemlerinin insancıl biçimde, özel yerlerde ve mahpusa saygılı bir biçimde yapılması gerektiği, aramayı gerçekleştiren personelin mahpusla aynı cinsiyette olması gerektiği, aramayı gerçekleştirecek personelin yeterli tıbbi bilgi ve beceriye sahip olması gerektiği, beden boşluğu aramalarında ancak istisnai durumlarda hekim katılımının gerçekleşeceği belirtilmiştir (Dünya Tabipler Birliği Genel Kurulu, Mahkumlarda Beden Aramalarıyla ilgili Dünya Tabipler Birliği Açıklaması, Budapeşte-Macaristan, Ekim 1993, para. 5,11.). İlgili mevzuat uyarınca beden çukurlarında yapılan aramalar Kurum hekimi tarafından gerçekleştirilmelidir. Beden çukuru kavramına vücudun hangi kısımlarının dâhil olacağı ayrıntılı olarak Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmemiştir. Bu hususta; 17/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75'inci maddesi ve 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazate'de yayımlanan Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesi ile düzenlenen iç beden muayenesine ilişkin düzenlemelerden kafa, göğüs, karın boşlukları ile cilt altı dokularının

beden çukuru kavramı içerisinde sayılabileceği değerlendirilmektedir.

14. Yargıtay'a göre; bu konuda ağız, koltuk altı gibi beden boşlukları ile ayak, kol, saç arası gibi vücut bölgelerine tıbbi araç kullanılmaksızın bakılması arama hükümlerine tabidir (Yargıtay CGK, E. 2016/800 K. 2017/120 T. 28/2/2017.). Ağız bölgesi beden çukuru olarak kabul edilmemiştir. Ağız aramasının gerçekleştirilmesi için bir tıbbi araç gerekli değildir. Ağız içi aramaları, mahpusun ceza infaz kurumuna girişinde veya çıkışında Kurumun güvenliğini tehlikeye düşürecek veya suç unsuru teşkil edebilecek bir cismin Kuruma girişini önlemek maksadıyla yapılan bir aramadır. Bu arama türünün insan onurunu zedeleyen bir uygulama olmadığı değerlendirilmektedir. Jandarma personeli tarafından gerçekleştirilen arama işlemlerinde 14/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 25'inci maddesi uyarınca 2559 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Bu bölgelerin beden çukuru olarak değerlendirilmemesinden dolayı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen usuller bu noktada aranmayacaktır. Yani Jandarma personeli tarafından ağız içi araması yapılırken bir hekimin bulunmasına gerek yoktur. Bu kapsamda, Jandarma personeli tarafından gerçekleştirilen aramanın 2559 sayılı Kanun'un "*Önleme araması*" başlıklı 9'uncu madde hükümlerine tabi olduğu, bu sebeple mezkûr iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

15. Başvuranın sağlık hizmetlerine erişimlerinin kısıtlandığı iddiasıyla ilgili olarak muhatap Kurumun cevabi yazı ve ekleri incelendiğinde; başvuranın farklı tarihlerde olmak üzere Kurum aile ve dış hekimi tarafından tetkik ve tedavisinin sağlandığı ve ilaçlarının reçete edildiği, ayrıca 28/11/2022 tarihinde Hastane Sevk Formunun tanzim edildiği tespit edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

16. Vefat eden mahpus M. C. ile ilgili olarak muhatap Kurum tarafından gönderilen yazı ve ekler incelendiğinde; M. C.'nin 8/8/2022 tarihinde önce Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine, ardından yine aynı tarihte Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek Koroner Yoğun Bakım Ünitesinde yatışının yapıldığı ve Koroner Anjiyografi Raporunun düzenlendiği, 12/8/2022 tarihinde kardiyoloji servisi biriminden taburcu olduğu, 14/8/2022 tarihinde önce Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine, ardından yine aynı tarihte Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek yatışının yapıldığı, bu kapsamda M. C.'nin muayene ve tedavisinin muhatap Kurum tarafından sağlandığı, sağlık durumunun takip edildiği ve ilaçlarının reçete edildiği tespit edilmiş olup mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Tahliye edilmesi gereken mahpusların tahliye edilmedikleri ile ilgili olarak muhatap Kurum tarafından gönderilen yazı ve ekler incelendiğinde; Batman 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından başvuran hakkında tutuklama müzekkeresinin hazırlandığı görülmüştür. 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesinde denetimli serbestlik, aynı Kanun'un 107'nci maddesinde ise koşullu salıverilmeye ilişkin düzenlemeler yer almakta olup söz konusu düzenlemelerin mahkemeler tarafından cezası verilmiş ve kesinleşmiş *hükümlü* için geçerli olduğu, bu kapsamda, Kurumda *tutuklu* bulunan başvuranın koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanamayacağı, Kurumda bulunan hükümlülerin ise tahliyelerine ilişkin olarak yapılması gereken iyi hal değerlendirmesinde İdare ve Gözlem Kurulunun görevli ve yetkili olduğu, dolayısıyla konunun İdare ve Gözlem Kurulunun takdirinde olduğu, bu sebeple mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

18. Başvuranın birtakım kişisel eşyalarına el konulduğu ve kendilerine teslim edilmediği, nevsim battaniye gibi dışarıdan gönderilen eşyaların ise kendilerine ulaştırılmadığı ile ilgili olarak 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlüye dışarıdan gönderilen hediyeyi kabul etme hakkı*" başlıklı 69' uncu maddesine göre; "*Kapalı ceza infaz kurumundaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dini bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul etme*

hakkına sahiptir.”

19. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'inin “Dışardan gönderilen hediyeleri kabul etme hakkı” başlıklı 77'nci maddesine göre; “*Kapalı ceza infaz kurumlarında ki hükümlü Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediyeyi kabul etme hakkına sahiptir. Hediye Kabulüne ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanır; Hükümlü, hediye olarak ancak kitap veya giyim eşyası kabul edebilir. Hediye olarak kitabın ücreti de gönderilebilir, bu durumda kitap, kurum kantini aracılığıyla temin edilebilir. Hediye, ziyaretçi tarafından verilebileceği gibi posta veya kargo yoluyla ile de gönderilebilir. Bir hükümlü, aynı tarih için bir kez hediye kabul edebilir.*” Bu kapsamda, muhatap Kurum tarafından konuya ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde iş ve işlemlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun olan mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

20. Bazı yayın organlarına erişimlerinin engellendiği ile ilgili olarak 5275 sayılı Kanun'un “Sürelî veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı” başlıklı 62'nci maddesine göre; “*Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelî ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbî tutulamaz. Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.*”

21. Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 30'uncu maddesinde mahpuslara verilecek yayın sayısının Eğitim Kurulu kararıyla belirlendiği; 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya Yönetmelik'inin 15'inci maddesinde ise İş Yurdu Yönetim Kurulunca kantinde satışına karar verilen, adı geçen Yönetmelik'te sayılmayan ve Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koşullarda bulundurulmasına izin verilebileceği açıklanmıştır. Bu kapsamda, mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, konuya ilişkin Eğitim Kurulu tarafından alınan 12/12/2022 tarihli kararın olduğu, ayrıca her ne kadar başvuran tarafından bazı yayın organlarına erişimin kısıtlandığı iddia edilmiş olsa da muhatap Kurum tarafından yasaklanmamış olmaması şartıyla mahpusların sürelî ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkına sahip oldukları ve bu doğrultuda yasaklanmamış sürelî ve süresiz yayınların Kuruma kabul edildiği ifade edilmiş olup başvuranın soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

22. Sosyal ve spor faaliyetlerine müdahale edildiği ve kurs-atölye taleplerinin karşılanmadığını ile ilgili olarak muhatap Kurumun İç Yönetmelik'inin 20'nci maddesine göre, “*Her ayın son tam (açık görüş) haftası hariç olmak üzere Hükümlü ve tutuklular mesai günlerinde, 09:00/17:00 saatleri arasında spor faaliyetlerine katılır. Açık sahada futbol, kapalı spor salonunda; voleybol, basketbol, masa tenisi, banminton gibi spor faaliyetleri yapılmaktadır. Tehlikeli hükümlü ve tutuklular ile terör suçlarından hükümlü ve tutukluların sportif faaliyetlere çıkarılması, olağanüstü durumlarda İdare ve Gözlem Kurulu Kararı ile olağanüstü halin ortadan kalkmasına kadar aralıklarla değerlendirme yapmak koşuluyla kısıtlanabilir. Hangi gün ve hangi saatlerde bu sportif faaliyetlere katılabilecekleri aşağıda gösterilmiştir.*”; 21'inci maddesine

göre, “Kurum içinde ortak etkinlikler yönetimin belirleyeceği alanlarda belirli gün ve saatlerde idare ve gözlem kurulu tarafından alınan kararlar; suç grubu, hasımlılık, yaş grupları, cinsiyet gibi kıstaslar dikkate alınarak gruplar oluşturulan ve periyodik aralıklarla tüm hükümlü ve tutukluları kapsayacak şekilde konser, seminer, bilgi yarışması, münazara, turnuvalar gibi sosyal kültürel faaliyetlere aynı anda en fazla 200 hükümlü tutuklu çıkarılacak şekilde düzenlenir.” ve 25’inci maddesine göre; “Havalandırma bahçesinin kapıları, sabah sayımından yarım saat önce açılır, akşam gün batımından bir saat önce, en geç akşam sayımı ile birlikte kapatılır. Bu kapıların açılıp kapatılmaları, sayım saatlerine ve mevsim şartlarına göre yeniden düzenlenebilir.”

23. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün “Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler” konusu ile yayımladığı 45/1 No.lu Genelgesi’nin “Ortak Etkinlikler” başlıklı Üçüncü Bölümünde; mahpusların işledikleri suçlara, Kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabildiği, programların süresi ve katılacak mahpus sayısının her programın özelliği, güvenlik koşulları ve Kurumun olanakları dikkate alınarak İdare ve Gözlem Kurulunca belirlendiği, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlenen istekli mahpusların, on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve İdarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam on saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebileceği belirtilmiştir.

24. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, Kurumda gerçekleştirilecek iyileştirme programlarına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde muhatap Kurumun görevli ve yetkili olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca; 17/8/2022 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararı incelendiğinde; Kurumda koğuş havalandırmalarının dört bir çevresinde altı sıra avlu güvenlik gergi telleri mevcut olduğu, gergi tellerinin mahpusların firarını önlemek için alınmış olan elektronik güvenlik sistemi olduğu, mahpusların koğuş havalandırmalarında top oynarken bilinçli veya bilinçsiz olarak gergi tellerine top vurarak tellerin zarar görmesine ve arızalanmasına neden oldukları, gergi tellerinin arızalanması ve zarar görmesinin mahpusların koğuşlar arası özellikle örgütsel bildirim notu, örgütsel irtibat ve iletişim sağladıklarından dolayı firarı kolaylaştırarak Kurum güvenliği ve disiplini ile asayışı yönünden risk oluşturduğu, ayrıca mahpusların koğuş havalandırmalarında top oynarken topun duvarlara vurması sonucu duvarların sıvalarının dökülerek zarar gördüğü, bu sebeplerle mahpusların koğuşlara top verilmesine ilişkin taleplerinin Kurum güvenliği açısından risk oluşturmaları ve zaruret arz etmemesi sebebiyle uygun olmadığına dair karar verildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, yapılan açıklamalar ile kamu zararı ve güvenlik zafiyeti hususları dikkate alındığında, mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

25. Dilekçelerine zamanında cevap verilmediği ile ilgili olarak muhatap Kurum tarafından mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin işleme alınarak en kısa zamanda cevap verildiği ifade edilmiş olup başvuranın dilekçelerine zamanında cevap verilmediğine ilişkin delillerle desteklenmeyen, soyut ve dayanaktan yoksun iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

26. Açlık grevi hususu ile ilgili olarak muhatap Kurum tarafından başvuranın 5/1/2023 tarihinde 10 günlük açlık grevine başlaması nedeniyle tekli koğuşa yerleştirildiği ancak hazırlanan Vukuat Raporuna göre sağlık durumunun iyi olduğu ifade edilmiş olup hazırlanan Vukuat Raporu incelendiğinde, başvuranın 5/1/2023 tarihinden itibaren başladığı 10 günlük açlık grevini 14/1/2023 tarihi itibarıyla bitirdiğine dair dilekçesine istinaden gerekli sağlık kontrollerinin yapılarak kalmış olduğu koğuşa alındığı ve sağlık durumunun iyi olduğu tespit edilmiş olup mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

27. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine

varılmıştır.

V. KARAR

A. Bařvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĐININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye